JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Asiantuntijapyyntö: O 20/2024 vp Perusopetuksen oppimistulokset, mahdollisuuksien tasa-arvo ja rahoitus

Sivistysvaliokunta 19.3.2026

Jonna Pulkkinen, tutkijatohtori, dosentti

Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

Oppimistulosten ja koulutusmahdollisuuksien tasa-arvon kehitys

- Kansainvälisten arviointitutkimusten (TIMSS, PIRLS, PISA) mukaan
  - Suomessa peruskoululaisten oppimistulokset ovat edelleen kansainvälisesti vertailtuna hyvää tasoa
  - Osaamisen vaihtelu kasvanut
    - Heikkojen osaajien määrä lisääntynyt ja heidän osaamisensa selvästi aiempaa heikompaa
  - Oppilaan kotitausta aiempaa voimakkaammin yhteydessä osaamiseen
  - Alueelliset ja koulujen väliset erot hieman kasvaneet

Tarkastusvaliokunnan julkaisema raportti kuvaa tiiviisti perusopetuksen oppimistulosten ja koulutusmahdollisuuksien tasa-arvon kehitystä Suomessa.

Raportti tuo esille aiemminkin tunnistettuja eroja nuorten toisen asteen koulutusvalinnoissa eri ryhmien välillä.

Perusopetusta koskevan tiedonkeruun kehittäminen

Suomessa kerätään jo nykyisin huolellisesti laadituilla mittareilla ja edustavilla otoksilla monipuolisesti seurantatietoa perusopetuksen oppilaiden opiskelusta, osaamisesta ja hyvinvoinnista.

Aineistojen yhdistämiseen liittyvät ongelmat pitäisi kyetä ratkaisemaan.

Opetusta koskevaa tiedonkeruuta on kehitettävä (esim. tiedot opettajista ja koulun resursseista).

Mikäli tiedonkeruuta laajennetaan, on tunnistettava ja ratkaistava tähän liittyvät riskit (esim. tietojen julkisuus).

- **Kansainväliset oppimistulosten arviointitutkimukset** (Koulutuksen tutkimuslaitos)
  - TIMSS: Matematiikka ja luonnontieteet, 4.- ja 8.-luokkalaiset
  - PIRLS: Lukutaito, 4.-luokkalaiset
  - PISA: Lukutaito, matematiikka ja luonnontieteet, 15-vuotiaat nuoret
  - ICILS: Monilukutaito ja ohjelmoinnillinen ajattelu, 8.-luokkalaiset
  - ICCS: Yhteiskunnalliset taidot ja asenteet, 8.-luokkalaiset
- **Kansalliset oppimistulosten arvioinnit** (Karvi)
- **Kouluterveyskysely** (THL)
  - Lasten ja nuorten kokemukset terveydestä, hyvinvoinnista, koulunkäynnistä ja opiskelusta sekä elintavoista
- **Opetuksen ja koulutuksen valtakunnallinen tietovaranto** (KOSKI)
  - Muun muassa perusopetuksen opiskeluoikeus- ja suoritustiedot sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyviä tietoja

Koulutuksen datainfrastruktuurin kehittäminen ja pilotointi

- Kehittäminen tulisi perustua **laaja-alaiseen ymmärrykseen koulutusjärjestelmästä, opetuksesta ja kasvatuksesta** sekä siitä, mitkä opetuksen ja koulutuksen ulkopuoliset tekijät vaikuttavat oppimiseen, hyvinvointiin ja muihin koulutuksen tulemiin
  - ➢ Kehittäminen olisi tarkoituksenmukaista olla koulutuksen, opetuksen ja oppimisen asiantuntijoiden ja viranomaisten vastuulla
- Kehittämisessä on **huolellisesti arvioitava, millainen tieto on validia**
  - ➢ ei tule käyttää resursseja sellaisen kokonaisaineiston keräämiseen, jolla ei voida tehdä luotettavia päätelmiä opetuksesta ja koulutuksesta
- **Pilotointi tarpeellista**, sillä se auttaa
  - validien mittarien kehittämisessä
  - havaitsemaan datainfrastruktuurin kehittämiseen liittyviä mahdollisia ongelmakohtia ja löytämään näihin ratkaisuja
  - ➢ tukee toimivan tiedonkeruujärjestelmän rakentamista

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kiitos